

نقش خانواده و گروه همسالان در تبیین بزهکاری نوجوانان

سجاد آلبوکردی^۱، علی محمد نظری^۲، ربابه نوری^۳

۱. دانشجوی دکتری مشاوره، دانشگاه تربیت معلم تهران، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی

۲. استادیار مشاوره، دانشگاه تربیت معلم تهران، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی

۳. استادیار روانشناسی، دانشگاه تربیت معلم تهران، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی

$(p=0/001)$ ، وضعیت اقتصادی ($p=0/001$) و تعداد فرزندان خانواده ($p=0/001$) تفاوت معنی‌داری داشتند. هم‌چنین دو گروه از نظر نظارت والدین نیز متفاوت بودند ($p=0/046$).

برای بررسی سوال تحقیق از روش آماری رگرسیون لجستیک استفاده شد که بر اساس نتایج آن ساختار خانواده و همنشینی با همسالان بزهکار توانستند به‌طور معنی‌دار وقوع و عدم وقوع بزهکاری را پیش‌بینی کنند ($p=0/001$). از آنجا که نظارت والدین نتوانست به‌طور مستقیم وقوع یا عدم وقوع بزهکاری را پیش‌بینی کند، تاثیر آن به صورت غیر مستقیم بررسی شد. نتایج رگرسیون خطی نشان داد متغیر نظارت والدین می‌تواند مقدار همنشینی با همسالان بزهکار را به‌طور معنی‌دار پیش‌بینی کند ($p=0/001$).

در مجموع یافته‌ها بیانگر توانایی متغیرهای ساختار خانواده و همنشینی با همسالان بزهکار در پیش‌بینی بزهکاری نوجوانان بود. نظارت والدین نیز به‌واسطه پیش‌بینی همنشینی با همسالان بزهکار از اهمیت قابل‌توجهی برخوردار است. این یافته‌ها همسو با نتایج پژوهش‌های Singer و همکاران، Frojd و همکاران و Paschal و همکاران است و ضرورت توجه به نقش عوامل خانوادگی و گروه همسالان در بزهکاری نوجوانان را مورد تاکید قرار می‌دهد. [م ت ع پ ز،:]

بزهکاری نوجوانان رایج‌ترین نامی است که به رفتارهای مجرمانه نوجوانان اطلاق می‌شود. خانواده و گروه همسالان در راس عوامل مرتبط با بزهکاری نوجوانان قرار دارند. از بین عوامل مرتبط با خانواده، می‌توان به نظارت اندک والدین^۱ و گسستگی ساختار خانواده^۲ اشاره کرد. پایین بودن نظارت والدین می‌تواند پیامد گسستگی ساختار خانواده باشد.^۳ به علاوه نظارت اندک والدین می‌تواند موجب همنشینی نوجوان با همسالان بزهکار شود^۱ که خود این عامل نیز با بروز بزهکاری از سوی نوجوانان در ارتباط است.^۳ این پژوهش در پی پاسخگویی به این سوال است که آیا سه متغیر نظارت والدین، همنشینی با همسالان بزهکار و ساختار خانواده، از توانایی پیش‌بینی بزهکاری برخوردار هستند؟

مطالعه حاضر از نوع توصیفی-مقطعی می‌باشد. جامعه آماری پژوهش شامل نوجوانان پسر ۱۳ تا ۱۸ ساله استان تهران بودند که از بین آن‌ها ۹۶ نوجوان بزهکار و ۹۱ نوجوان غیر بزهکار به روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند و مقیاس‌های نظارت والدین^۱، همنشینی با همسالان بزهکار^۲ و پرسشنامه جمعیت‌شناختی را تکمیل کردند. این مقیاس‌ها پس از ترجمه بر روی یک گروه ۲۶ نفره اجرا شدند و پایایی بازآزمایی مقیاس نظارت والدین ۰/۷۵ به دست آمد. هم‌چنین آلفای کرونباخ این مقیاس برای دو گروه بزهکار و غیر بزهکار به ترتیب ۰/۸۱ و ۰/۷۲ حاصل شد. برای مقیاس همنشینی با همسالان بزهکار نیز پایایی بازآزمایی ۰/۸۰ به دست آمد و آلفای کرونباخ مقیاس برای دو گروه بزهکار و غیر بزهکار به ترتیب ۰/۸۸ و ۰/۸۴ به دست آمد.

داده‌های مورد نظر گروه بزهکار در کانون اصلاح و تربیت و توسط محقق جمع‌آوری شد. برای گروه غیر بزهکار نیز با مراجعه به مناطقی از جنوب و مرکز تهران پرسشنامه‌ها تکمیل شدند. داده‌های حاصل با استفاده از آزمون‌های t ، χ^2 و رگرسیون لجستیک تحلیل شدند.

میانگین سن دو گروه بزهکار و غیر بزهکار به ترتیب برابر با ۱۶/۹۷ و ۱۶/۵۲ بود. نتایج آزمون χ^2 نشان داد دو گروه از نظر متغیرهای ساختار خانواده ($p=0/001$)، سابقه محکومیت والدین ($p=0/029$) و اعتیاد والدین

References

1. Singer MI, Flannery DJ, Guo S, et al. Exposure to violence, parental monitoring, and television viewing as contributors to children's psychological trauma. J Commun Psychol 2004; 32(5): 489-504.
2. Frojd S, Kaltiala-Heino R, Rimpela M. The association of parental monitoring and family structure with diverse maladjustment outcomes in middle adolescent boys and girls. Nord J Psychiatry 2007; 61(4): 296-303.
3. Paschal MJ, Ringwalt CL, Flewelling RL. Effects of parenting, father absence, and affiliation with delinquent peers on delinquent behavior among African- American male adolescents. J Adolesc 2003; 38(149): 15-34.